

Stanowisko Prezesa UTK w sprawie opłaty za dostęp do torów na bocznicach kolejowych od 10 grudnia 2017 r.

Po nowelizacji ustawy o transporcie kolejowym zmieniły się zasady udostępnienia bocznic kolejowych. Nowe zasady oraz opłaty obowiązują od wejścia w życie najbliższego rozkładu jazdy pociągów.

Po nowelizacji ustawy użytkownik bocznic kolejowej stał się szczególnym przypadkiem zarządcy infrastruktury kolejowej. Jest on zarządcą, który nie zarządza inną drogą kolejową niż bocznicą kolejową.

Obowiązkiem zarządcy / użytkownika bocznic kolejowej jest sporządzenie statutu sieci kolejowej. W przypadku bocznic kolejowych w statucie należy wskazać bocznicę zarządzaną przez podmiot oraz jednocześnie określić, czy są udostępniane, czy stanowią infrastrukturę nieczynną czy też prywatną.

Od 10 grudnia 2017 r. zmianie ulegają zasady udostępniania bocznic tzw. ogólnodostępnych, które po nowelizacji muszą być udostępniane na zasadach określonych w ustawie o transporcie kolejowym tj. rozdziału 6 (w przypadku pobieranych opłat manewrowych) lub 6a (w przypadku udostępniania obiektów infrastruktury usługowej).

Bocznicę – opłata manewrowa

Udostępnianie infrastruktury kolejowej polega na przydzielaniu aplikantowi zdolności przepustowej. W przypadku bocznic jest to przydzielanie zdolności przepustowej dla wykonania manewrów lub postoju pojazdów kolejowych.

Zasady dotyczące ustalania opłaty manewrowej określa § 24 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z 7 kwietnia 2017 r. w sprawie udostępniania infrastruktury kolejowej, z którego wynika, że zarządca może:

- ustalić opłatę manewrową tak jak określa się opłatę podstawową za przejazd pociągu po linii kolejowej najniższej kategorii (§ 24 ust. 1 rozporządzenia); dodatkowo do obliczenia opłaty zarządca może ustalić średnią masę składu pojazdów kolejowych podlegającego manewrom lub średnią odległość przejazdu;
- ustalić swoją opłatę manewrową w wysokości opłaty określonej dla linii kolejowej, z którą zarządzana przez niego droga kolejowa jest połączona (§ 24 ust. 2 rozporządzenia); w tym przypadku również w ocenie Prezesa UTK zarządca może zastosować średnie wartości masy i odległości.

Zatem w drugim przypadku, jeżeli udostępniana bocznicą kolejową odgałęzia się od linii kolejowej zarządzanej np. przez PKP PLK S.A., użytkownik bocznic może ustalić opłatę manewrową w wysokości opłaty podstawowej jaką PKP PLK S.A. ustaliła dla tej linii kolejowej. Pamiętać przy tym należy, że PKP PLK S.A. stosuje na rozkład jazdy pociągów 2017/2018 opłaty w wysokości obowiązujących na rozkład jazdy pociągów 2016/2017.

W każdym przypadku zarządca jest zobowiązany przedstawić do zatwierdzenia Prezesowi UTK sposób ustalania opłaty manewrowej. Prezes UTK ma 90 dni na zatwierdzenie opłaty lub odmowę jej zatwierdzenia.

Opłata za dostęp do obiektu infrastruktury usługowej i usług w nim świadczonych

Od 10 grudnia 2017 r. obowiązkowi udostępniania podlegają także obiekty infrastruktury usługowej. Jest to umożliwienie przewoźnikom kolejowym, na ich wniosek, korzystania z obiektu i świadczonych usług, o których mowa w ust. 2 i 3 załącznika nr 2 do ustawy u.t.k., do świadczenia których obiekt został przystosowany.

Zasady udostępniania obiektów infrastruktury usługowej i pobierania opłat opisane są w rozdziale 6a ustawy o transporcie kolejowym. Opłaty nie mogą przekraczać kosztów udostępniania obiektu ponoszonych przez operatora powiększonych o rozsądny zysk określony jako stopa zwrotu z kapitału własnego ustalona przez operatora, uwzględniająca ewentualne ryzyka, w szczególności związane z przychodami, oraz średnią stopę zwrotu dla danego sektora w ostatnich latach, nie większą niż 10%.

Te opłaty nie podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa UTK. Kontrola ich poprawności może być natomiast sprawdzona przez UTK np. w związku ze skargą przewoźnika kolejowego.

Tory znajdujące się w ramach obiektów stanowią element obiektu. W uzasadnionych przypadkach zarządzający obiektem może zdecydować o włączeniu torów dojazdowych do obiektu. Wówczas w zakresie regulacyjnym tory te będą traktowane jako jego część składowa i udostępniane w ramach korzystania z obiektu.

Infrastruktura prywatna

Bez zmiany pozostają regulacje dotyczące infrastruktury prywatnej, w tym prywatnych bocznic i linii kolejowych. Jeśli infrastruktura służy wyłącznie zaspokojeniu własnych potrzeb jej zarządcy lub właściciela, nie podlega pod regulacje udostępniania infrastruktury (np. bocznicie elektrowni, zakładów chemicznych, hut i kopalń). Należy jednak zagwarantować niedyskryminujący przejazd do innych prywatnych bocznic lub obiektów infrastruktury usługowej.